

Finans

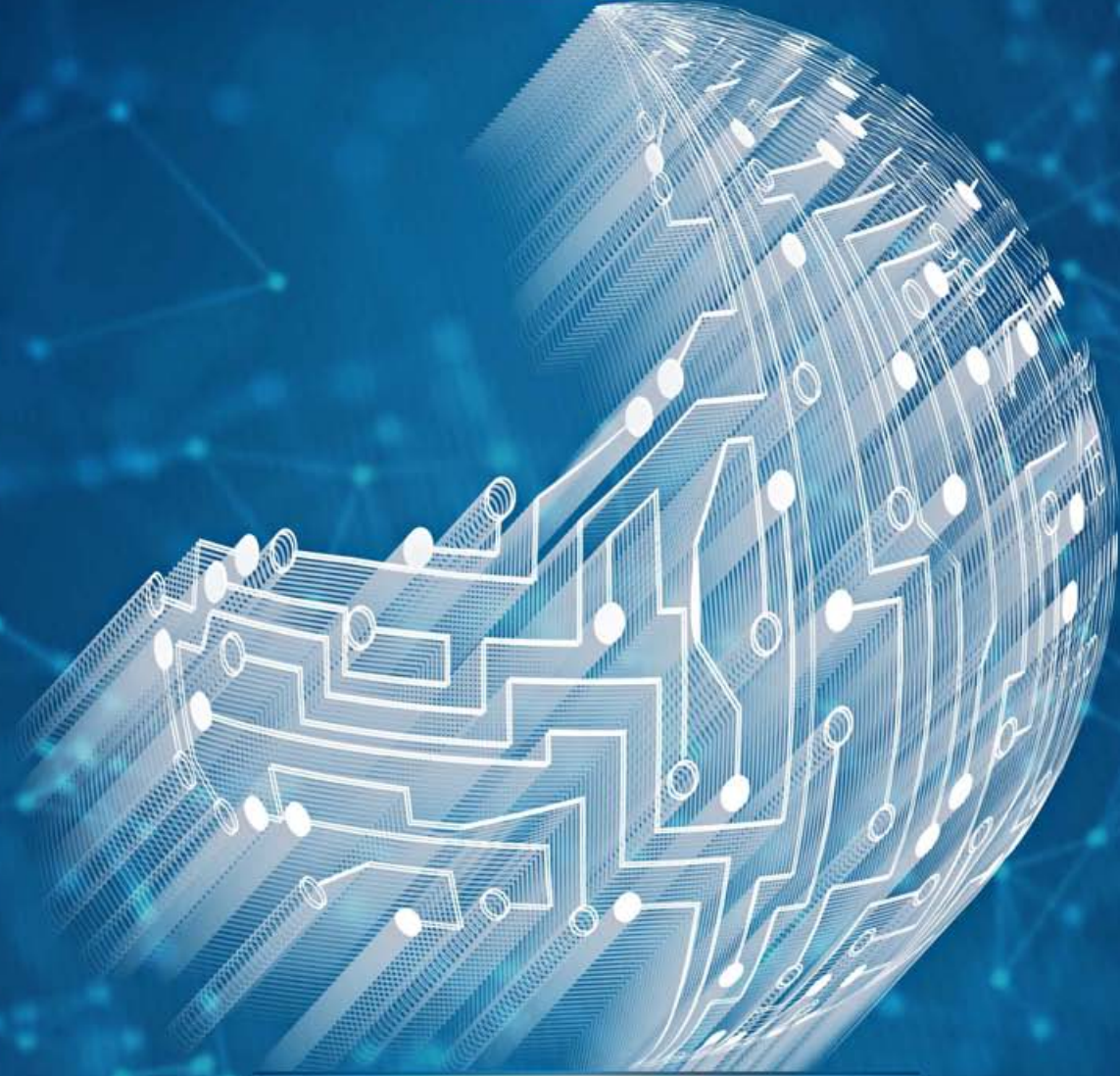
İŞ VE EKONOMİ DERGİSİ

FD

Dünyası

MART-NİSAN 2019

SAYI: 329 / FİYAT: 15 TL

Yazılım sektöründe hedef:

**10 yılda 1 milyon istihdam
15 milyar dolar ihracat**

Dijital dünyaya karşın, biz hala sayfa çevirme sesinin, mürekkep kokusunun, gerçek fotoğrafa dokunmanın ayrı bir değer olduğuna inanıyoruz.

Firmanızın marka değerini artıracak olan Prestij Kitabı projeleriniz için "Konsept Geliştirme+İçerik+Tasarım+Uygulama" süreçlerini yönetiyoruz.

 ÖZGENCİL

İŞ VE EKONOMİ DERGİSİ

ÖZGENCİL

Sahibi
Özgencil Yayıncılık
Tanıtım Organizasyon A.Ş. adına
Şeref Özgencil

Genel Yayın Yönetmeni
Özlem Özgencil

Yayın Danışmanı
Osman S. Arolat

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Songül Şirin

Yayın Koordinatörü
Pınar Emiroğlu

Fotoğraf
Tolga İnəm

Reklam Rezervasyon
info@ozgencil.com.tr
0212 241 70 84-85

Abonelik
abone@ozgencil.com.tr

Finans Dünyası Yayın Kurulu (FİDYAK)
Zekeriya Yıldırım (Başkan)
Aclan Acar, Prof. Dr. A. Vedat Akgiray,
Hüsnü Akhan, Abdurrahman Arıman,
Hakan Ateş, Osman Benzeş, Levent Bıçakçı,
Yavuz Canevi, Mehmet Gül, Dr. Mahfi Eğilmez,
Gazi Erçel, Şaban Erdikler, Osman Erk,
Yılmaz Karakoyunlu, Ertuğrul Kumcuoğlu
Ümran Kumcuoğlu, Vahap Munyar,
Süleyman Orakçioğlu, Erdem Sezer,
Prof. Dr. Metin Sözen, Haluk Sur,
Fevzi Toksoy, Prof. Dr. İlter Turan,
Dr. Feyzullah Yetgin, Servet Yıldırım

Yayın türü: Yerel, süreli, iki ayda bir yayımlanır.

Yönetim Yeri
Özgencil Yayıncılık Tanıtım Organizasyon A.Ş.
İnönü Caddesi, Marmara Apt. 45/1
34437 Gümüşsuyu, Taksim - İstanbul
Tel: 0212 241 70 84 - 85

finansdunyasi@ozgencil.com.tr

Tasarım ve Baskı
Mim Ofset Basım Hizmet Tic. Ltd. Şti.
Tel: 0212 612 44 04
Litros Yolu II. Matbaacılar Sitesi ZE-4 Topkapı - İstanbul
ISSN: 1300-0268

Finans Dünyası Dergisi, Özgencil Yayıncılık
Tanıtım Organizasyon A.Ş. tarafından TC yasalarına uygun
yayımlanmaktadır. Dergi içeriği, yazılı izin olmaksızın
hiçbir şekilde alıntı yapılamaz.
Basılan ilanların sorumluluğu, ilan sahibine aittir.

ŞEREF ÖZGENCİL

seref@ozgencil.com.tr

Yazılım sektörümüz bölgesel merkez olabilir

Dergimizin bu sayısında yer alan sektör dosyasında, sektör temsilcileri önümüzdeki 10 yılda yazılım sektöründe 1 milyon gencimizin nitelikli istihdama kavuşarak en az 15 milyar dolar yazılım ihracatını sağlayabileceğini belirtiyorlar.

Yazılım sektörünün dünya ile rekabet içinde kalabilmesi için ise iki önerileri var. Bunlardan biri nitelikli yazılımcı yetiştirecek eğitim alt yapısı, diğeri bu alandaki gelişmeler için ayrılacak sermaye.

Sektör temsilcileri Hindistan'ın 118 milyar dolarlık bilişim ihracı içerisinde yazılımın payının 32 milyar dolarla yüzde 20.6 olduğunu belirterek, bunu hedef alarak 10 yılda ulaşabileceğimizi belirtiyorlar.

Önümüzdeki dönemde dünyada olduğu gibi ülkemizde de yapay zekâ ve bulut uygulamalarının dijital dönüşüme damga vuracağı kuşkusuz. Bu sebeple sektör temsilcileri yerli şirketlerin desteklenmesinin önemli olduğunu vurguluyor.

İyi okumalar dileğimle.

[instagram.com/finansdunyasi](https://www.instagram.com/finansdunyasi)
<https://dergilik.app/FinansDunyasi>
www.finansdunyasi.com.tr

04

**Sıkı para ve gevşek
aliye politikası**
Servet Yıldırım

10

**Adem Duman: Vadeli
alacaklar dijitalleşerek
finansmana konu edilmeli**

08

**Gayrimenkul fuarları
sektörümüz için önem
taşıyor**
Feyzullah Yetgin

16

**Erken kalkanlar
yapay zekada ne kadar
yol almış?**
Osman Erk

20

**Dr. Kenan Güler:
BTP ticareti
kolaylaştıracak**

30

**Dijital ekonominin
vergilendirilmesi**
Şaban Erdikler

26

**Rekabet Hukuku
Uyum Programları:
Rekabet Kurumu'nun
reçetesiyle...**
Fevzi Toksoy

33

Yazılım Dosyası

50

**Enerji sektöründe
'dijital dönüşüm'ün içini
doldurmalıyız**
Erdem Sezer

54

**Dizi ihracatında
sürdürülebilir başarı
nasıl sağlanacak?**

60

Kerem Güzeliş:
Ariş, yurt dışı pazarlara
ağırlık verecek

65

Renkli taşlar pırlantanın
tahtını zorluyor
Gülgün Buldanlıoğlu anlatıyor

69

Prof. Ali Rıza Kural,
pilot kabini gibi cerrahi
robotlar hayal ediyor

78

Sosyal Sorumluluk
14 yıldır toplum
yararına ÇABA'lıyor

74

Kadın Girişim Öyküleri / Duygu Yılmaz
Dünyada bir ilk; zeytin
çekirdeğinden biyoplastik

82

Moda-iş dünyası
ne giymeli?
Rue Les Createurs Yönetim Kurulu
Başkanı Lider Polat anlatıyor

86

Seyahat-izlenim
Istanbul'da bir güzel
semt: Rumelihisarı
Ümran Kumcuoğlu

90

Kültür Sanat
Türkiye'nin en büyük
sinema etkinliđi
38. yılını kutluyor

93

Festival Rehberi
Dünyadan renkli haberler

Sıkı para ve gevşek maliye politikası

BİZDE faizlerin kalıcı şekilde düşmesi enflasyonun gerilemesine, enflasyonun orta vadeli görünümünün düzelmesine bağlı. Yani Merkez Bankası orta vadede enflasyonu hedeflediği seviyeye yakın bir yerlerde görmeli ki faizleri aşağı çekebilsin. Aksi takdirde zaten bozuk olan görünümün daha da bozulmasına yol açabilir.

SERVET YILDIRIM

Forum İstanbul
Yönetim Kurulu Üyesi

.....

Enflasyona odaklanmış sıkı bir para politikası ile talebi canlandırmaya yönelik gevşek bir maliye politikasının aynı anda uygulanması ekonomi yönetimleri açısından zor bir durumdur. Bu durumu farklı yönlerde koşan iki atın çektiği bir at arabasına benzetmek de mümkün. Mesela Dr. Mahfi Eğilmez “İkisinin de aynı yönde koşması halinde araba yolda düz bir biçimde ilerler. Atların birinin düz koştuğunu, ötekini mesela sağa doğru koştuğunu düşünelim. Bu durumda araba başlangıçta yalpalır, sonra hangi at güçlüyse onun çektiği tarafa doğru gitmeye başlar” diye tarif eder. Bu durum ilk defa bizim başımıza gelmiyor. Birçok ekonomi geçmişte bu çelişkiyi yaşadı. Dünyadaki diğer örnekler de gösteriyor ki, bu tür karışık kokteyl tipi uygulamalar genellikle faiz oranlarının yükselmesi ile sonuçlanıyor. Yani daha güçlü olan at çoğunlukla para politikası oluyor. Mesela 1980’lerin başında ABD’de yaşanan durum buydu. Bir yandan göreve yeni gelen Reagan yönetimi ekonomiyi canlandırmak için harcamaları artırırken, Paul Volcker’ın başkanı olduğu Fed ise enflasyonla mücadele için para politikasını sıkıya başlamıştı. Bu bileşim bir süre sonra faizlerin yükselmesi, uzun ve kısa vadeli tahvillerin getirilerinin yüzde 15’i aşmasıyla sonuçlandı. Yükselen faizlerin etkisiyle dolar değerlendirildi, ihracat ve ihracata dönük sanayi olumsuz etkilenirken, ithalat canlandı. Bütçe açıkları arttı. Ekonomi tekrar durgunluğa girdi.

Benzer bir hareketi Berlin Duvarı yıkıldığı dönemde Almanya da yaşadı. Birleşmenin ve Doğu Almanya’nın imarının yüksek maliyetini finanse edebilmek için Alman hükümeti harcamaları artırırken, Bundesbank enflasyon endişesiyle para politikasını sıkıya sıkı, faizler yükseldi

FED Genel Merkezi, Washington D.C.

ve Alman parası mark değerlendirildi. Oysa normal şartlarda kamu maliyesi açık veren bir ülkenin parasının daha değersiz olması beklenir ama eğer gevşek maliye politikası ve buna bağlı yüksek bütçe açıklarının bulunduğu ancak para politikasının sıkı olduğu koşullarda, o ülkenin parası değer kaybetmek bir yana aksine değerlendiriliyor. Daha önce de belirttiğim gibi 1981-84 yılları arasında doların yükselişi bunun iyi örneklerinden biridir. Trump yönetimi geldikten sonraki durum farklı mı? Değil. O da ekonomiyi canlandırmak için vergileri düşürüp harcamaları artırırken, Fed gelecekteki olası enflasyon yükselişine odaklanıp faiz artırmaya başladı. Dolar diğer paralar karşısında güçlendi.

Türkiye’de de bir süredir benzer bir politika karışımı uygulanıyor. Bir yandan ekonomi yönetimi, ekonomiyi geçici vergi teşvikleri ve seçim öncesi artan kamu harcamaları ile canlı tutmaya çalışırken, diğer taraftan Merkez Bankası son 15 yılın en yük-

sek seviyesine çıkan enflasyonu aşağı çekebilmek için para politikasını sıkıyor ve faizleri yüksek tutuyor. Sonuçta, diğer ekonomilerde yaşanan bizde de yaşandı ve para politikasının sıkılaşmasıyla birlikte ekonomide faizler yükseldi, Türk Lirası değerlendirildi. Öte yandan kaçınılmaz yan etkiler de görülmeye başlandı. Krizde hızla küçülmeye başlayan ekonomi daha aşağılarda bir noktada dengeye kavuşuncaya kadar yaşanacak gelişmeler bunlar. Gevşek maliye politikası ile mali açıklar daha da genişleyecek, Hazine piyasadan bu açıkları finanse etmek için daha fazla para çekecek, yatırım ve işletme sermayesi için kaynak arayışında olan özel kesim daha da sıkışacak, özel sektör yatırım planları rafa kalkacak, işgücü üzerinden verimlilik artışına yönelinecek, yani işsizlik oranı yükselecek. Bu arada iflaslar ve konkordatolar artacak, varlıklar el değiştirecek. Kısacası, ekonominin yavaşlamasının bedelini toplumun bütün kesimleri ödeyecek, ödemeye de başladı.

Donald Trump ve FED Başkanı Jerome Powell

Ekonomide güçlü bir toparlanma için faizlerin düşmesi şart. Türkiye gibi ekonomik büyümesinin lokomotiflerinden biri konut sektörü olan ekonomilerde faize olan duyarlılık daha belirgin görülüyor. Aynı hassasiyet dünyanın bir numaralı ekonomisinde de görülüyor.

Ekonomide güçlü bir toparlanma için faizlerin düşmesi şart. Türkiye gibi ekonomik büyümesinin lokomotiflerinden biri konut sektörü olan ekonomilerde faize olan duyarlılık daha belirgin görülüyor. Aynı hassasiyet dünyanın bir numaralı ekonomisinde de görülüyor. ABD ekonomisinde Fed'in yakın bir zamana kadar faiz artışlarını sürdürmekte ısrar etmesini anımsayın. Ocak başında yapılan açıklamalar bu yıl en az 2 faiz artırımını daha olacağı beklentisini yaratmıştı. Şubat başında ise hava değişmiş, tahminler sıfır artışa dönmüştü. Fed'i bu söylem değişikliğine iten nedenlerden birisi konut piyasasındaki gelişmelerdi. Bu piyasadaki durgunluk, mobilyadan buzdolabına, elektrikli mutfak aletlerinden perdeye ve ev tekstiline kadar istihdam yaratma kabiliyeti yüksek olan birçok kaleme talepte durgunluk demektir. Özellikle dayanıklı tüketim mallarına olan talep hiç de yabana atılır boyutta değil, çünkü toplam mal talebinin neredeyse yüzde 40'ı bunlardan oluşuyor. Kısacası Amerikan gayrisafi yurtiçi hasılasının neredeyse dörtte üçünü oluşturan bölümü, yani konut yatırımları ve özel kesim tüketiminin, faize olan duyarlılığı yüksek olduğu için Fed frene basmak zorunda kaldı.

Bizim işimiz ise onlara göre daha da zor çünkü merkez bankamız gevşeme anlamında Fed kadar esnek değil. Hatta hiç değil. Fed yüzde 2-3'lük enflasyon rakamları ile uğraşırken, biz orta vadede yıllardır yüzde 5 olan enflasyon hedefini bir türlü tutturamayan ve yüzde 20'lerdeki bir oranla mücadele etmek zorunda olan bir ekonomiyiz. Bu tablo merkez bankasına para politikası uygulamak için çok fazla esneklik ve geniş bir alan bırakmıyor.

Bizde faizlerin kalıcı şekilde düşmesi enflasyonun gerilemesine, enflasyonun orta vadeli görünümünün düzelmesine bağlı. Yani Merkez Bankası orta vadede enflasyonu hedeflediği seviyeye yakın bir yerde görmeli ki faizleri aşağı çekebilsin. Aksi takdirde zaten bozuk olan görünümün daha da bozulmasına yol açabilir.

Ekonomilerdeki çok sık karşılaşılan açmazlardan biridir bu. Bu durumda ekonomi yönetimleri kendilerini "enflasyon mu yoksa büyüme mi?" ikilemi ile karşı karşıya bulurlar. Politikacı genelde büyümeyi seçme eğilimindedir.

Oysa orta ve uzun vadede makul ve sürdürülebilir bir büyüme eğilimine ulaşmanın ön koşulu fiyat istikrarıdır. Fiyat istikrarı sağlanmadan ulaşılan büyüme kalıcı değildir.

Eğer 2001 yılındaki ekonomi yönetimi krizin ardından program hazırlarken fiyat istikrarına odaklanmasaydı, 2002-2008 döneminde Türkiye ekonomisinin aralıksız parlak bir büyüme performansı göstermesi mümkün olmazdı.

Ekonomiyi idare etmek zor iştir. Bir tarafı düzeltiyim derken diğer tarafı bozabilirsiniz. Almanya, Çin ve Kore gibi ihracat kapasitesi güçlü olan bir ekonomi değilseniz, üretim ve ihracat yapınız ithalata aşırı bağımlıysa, ekonomideki dönüşümü sağlayacak yapısal reformları geciktirmişseniz, jeopolitik yönden sorunlu bir coğrafyada yer alıyorsanız, işgücünüzün eğitim ve niteliği yüksek değilse, enerjide dışa aşırı bağımlıysanız ekonomi politikalarını uygularken bazı dayatmalara karşı koyacak esnekliğiniz fazla olmuyor.

Merkez Bankası faiz artırımları ile ekonomiyi durgunluğa sokmakla eleştiriliyor. Başka çaresi var mıydı? Yoktu, çünkü 2018 başında tek haneli enflasyon hedefi ile yola çıkan ülke, yıl ortasında yüzde 25'lik enflasyon ile karşı karşıya kalmıştı. **FD**